(n)ergens kind aan huis
Dak- en thuisloosheid vanuit kindperspectief



“

Thomas en Kelly wonen samen met hun moeder Ria in het huis van Ria’s nieuwe vriend. De twee andere broers zitten op internaat en in een voorziening van de jeugdhulp. Daarvoor zaten ze in verschillende opvanghuizen, verspreid over Vlaanderen. Hun huis is ongeschikt verklaard. Er zijn schulden en te weinig geld om een woning te huren.

”

“

Rebecca woont samen met haar moeder Tatiana in een sociale huurwoning. Daarvoor verbleef ze in drie verschillende opvanghuizen in haar eigen stad. Haar vader is gestorven door alcoholmisbruik. Als klein kind groeide ze op tussen daklozen. Haar vader liet soms daklozen bij hen thuis logeren.

”

“

Zaid leeft samen met zijn drie broers, zijn zusje en zijn moeder Sarah in de gezinsopvang. Eerst zaten ze in de winteropvang, daarna in de gezinsopvang. Ze hadden een klein huurappartement waarvoor ze 700 euro betaalden. De eigenaar wou plots 1.000 euro. Huurdersbond, politie en advocaat zeiden dat dat niet wettelijk was. Toch verscheurde de eigenaar het contract en zette het gezin op straat. Het verblijfsstatuut van het gezin is precair.

”

Signalen

Beelden sluiting winteropvang

1.728 kinderen dak- en thuislozenzorg

12.958 vordering uithuiszetting

¼ is minderjarig

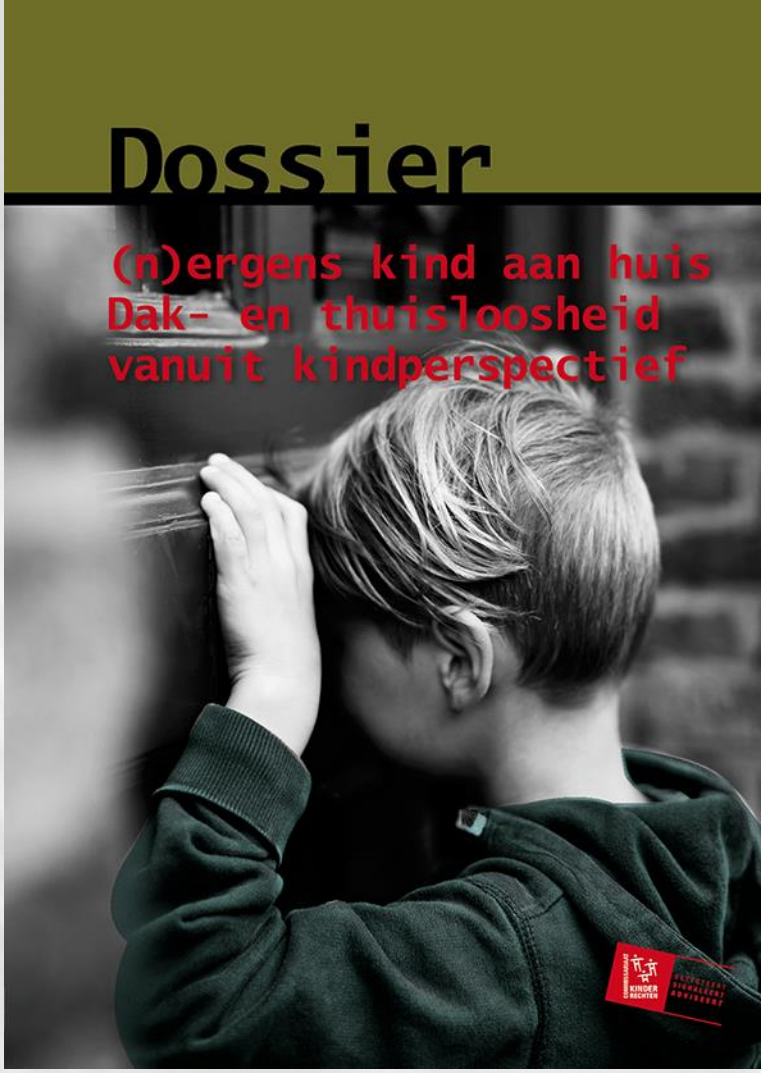
4-dubbel kwetsbaar

Psychisch en fysiek welzijn bedreigd

Toekomst gehypothekeerd

Kinderrechten staan onder druk

Onzichtbaar door maatschappelijke positie



Deel 1:

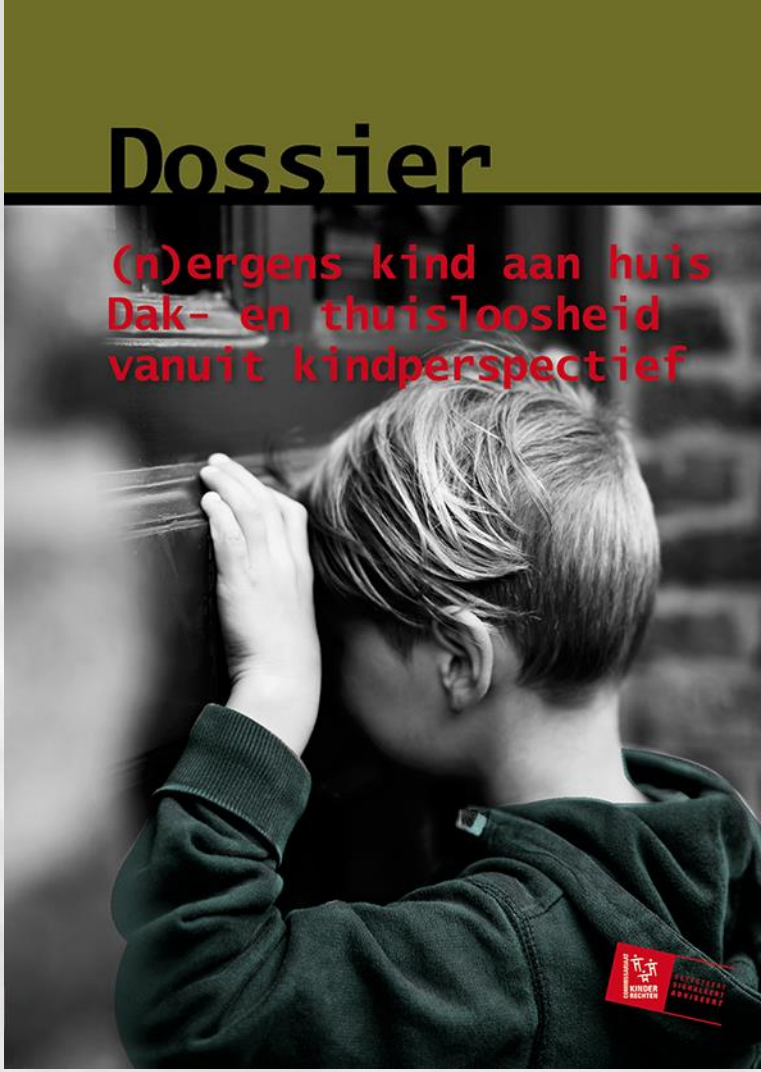
Dak- en thuisloosheid: wettelijke context

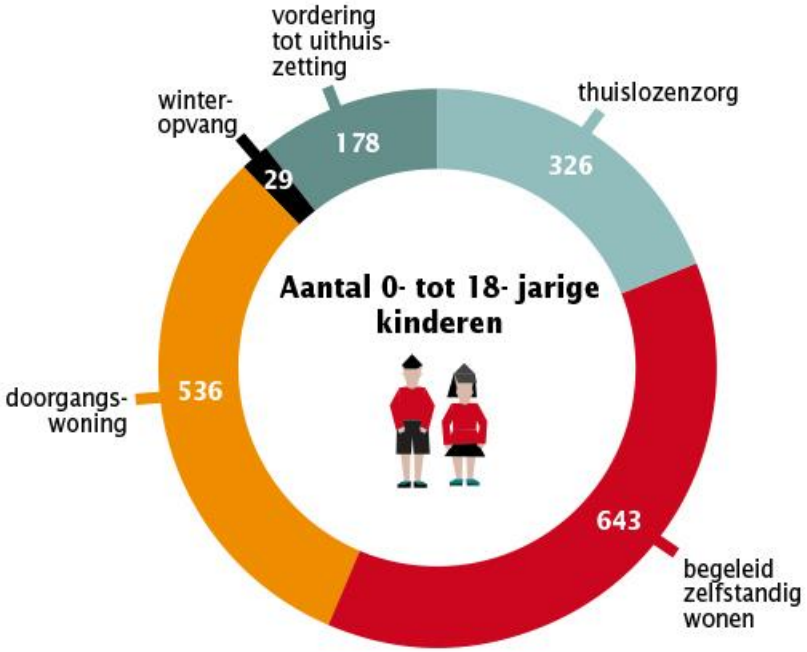
Deel 2:

Hoe beleven ouders en kinderen dak- en thuisloosheid?

Deel 3:

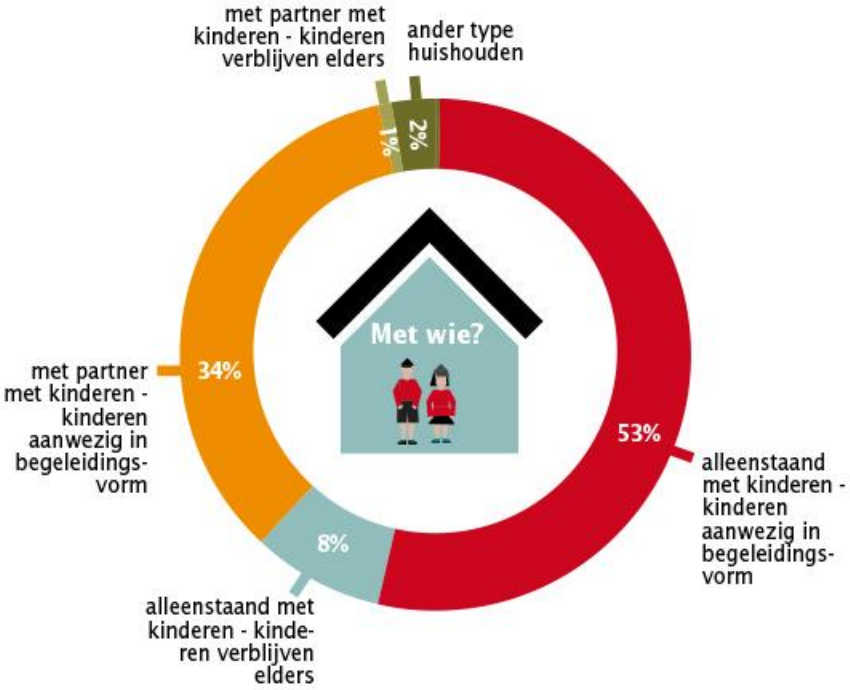
Beleidsstappen voor dak- en thuislozen beleid met oog voor kinderen





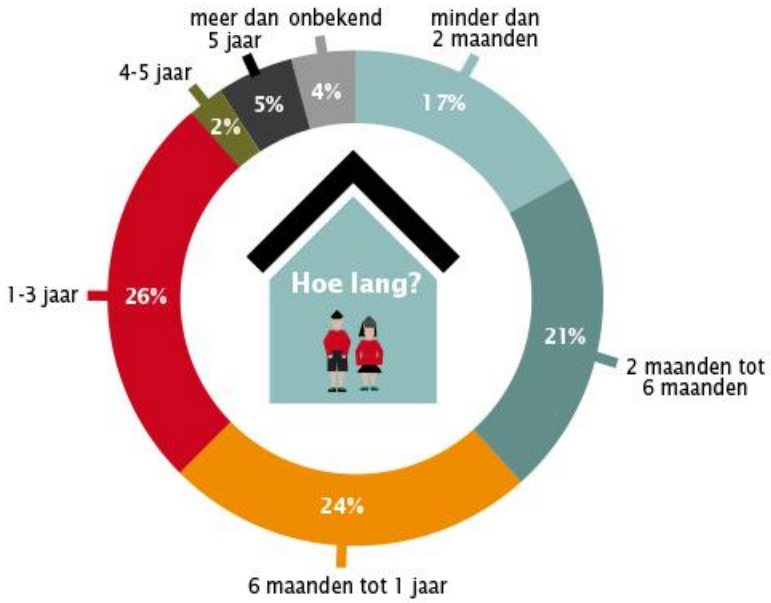
▶ *Extra analyse van 'Nulmeting dak- en thuisloosheid', 2014*

Met wie leven de kinderen van de nulmeting samen in de begeleidingsvorm?



▶ *n=1.513*

Hoe lang leven de kinderen van de nulmeting al in een onzekere woonsituatie (geen eigen woonst, contract of domicilie)?



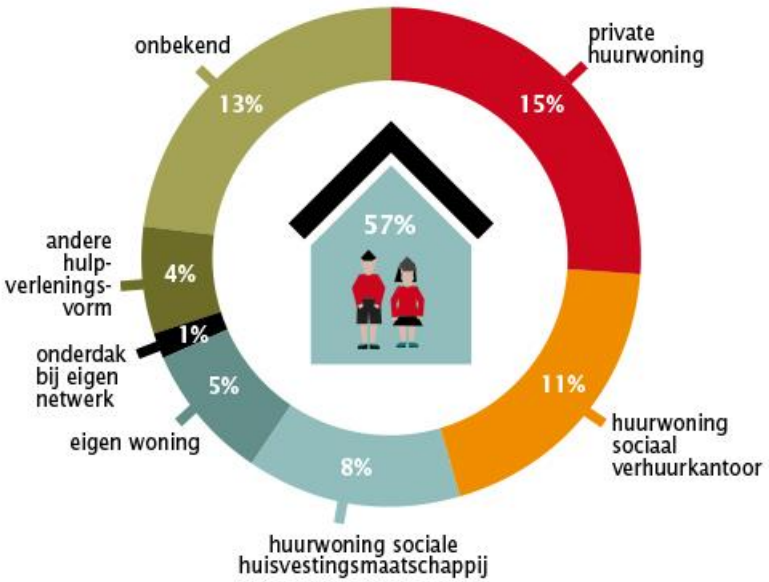
▶ *n=1.067*

48% van de kinderen in de winteropvang verbleven een jaar terug ook in de winteropvang.



▶ *n=29*

43% van de kinderen van de nulmeting heeft de volgende drie maanden geen uitzicht op een woning. 57% heeft wel perspectief.



n=1.267



Deel 1:

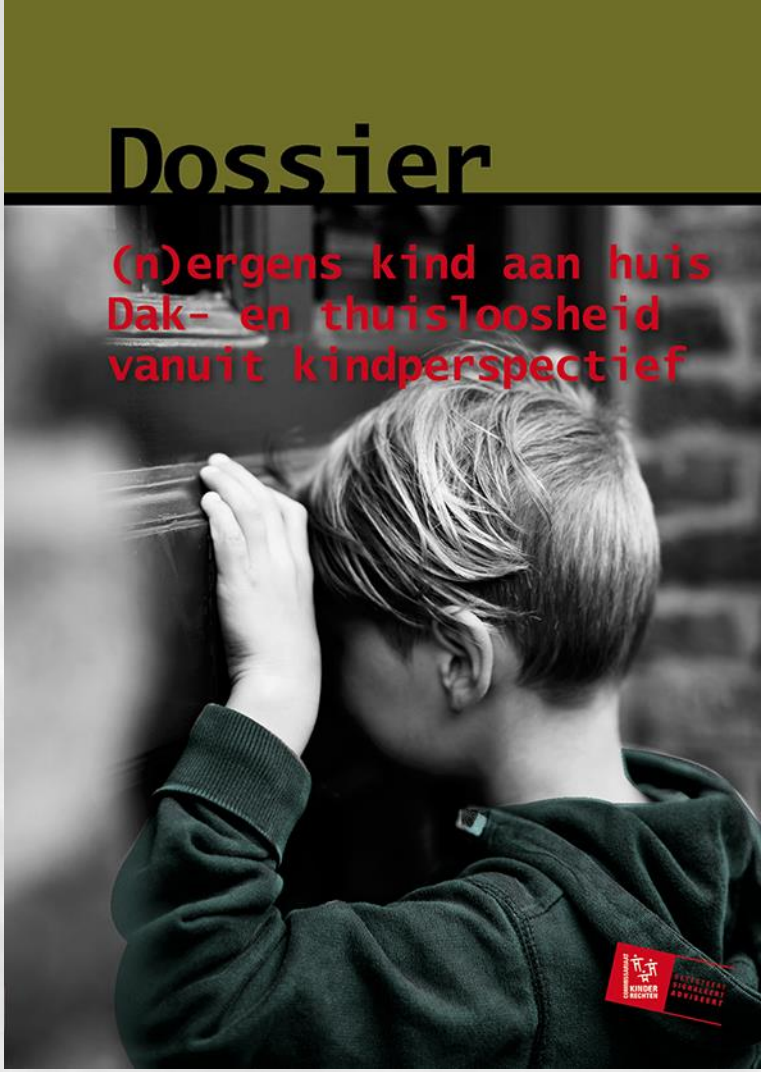
Dak- en thuisloosheid: wettelijke context

Deel 2:

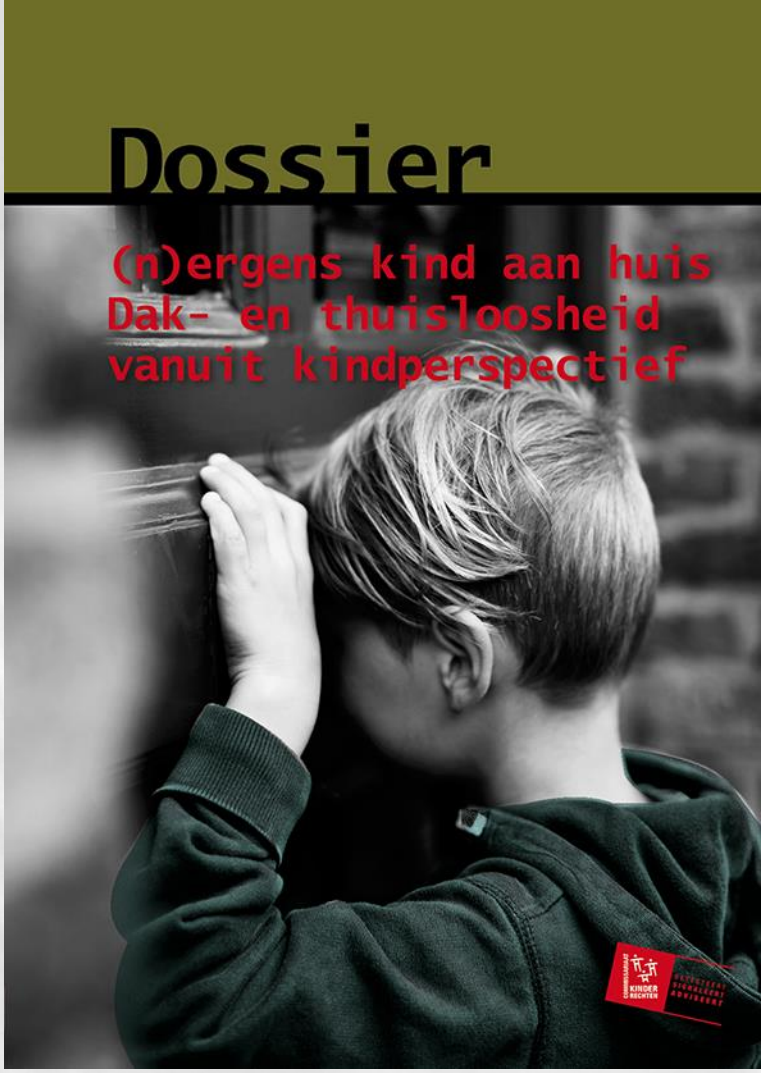
Hoe beleven ouders en kinderen dak- en thuisloosheid

Deel 3:

Beleidsstappen voor dak- en thuislozen beleid met oog voor kinderen



- Maak ze zichtbaar
- Versterk woonrecht
- Werk samen
- Zoek lokale oplossingen
- Werk aan oorzaken
- Kindvriendelijke opvang
- Blijf inzetten op sociaal woonbeleid



Wat is er gebeurd?

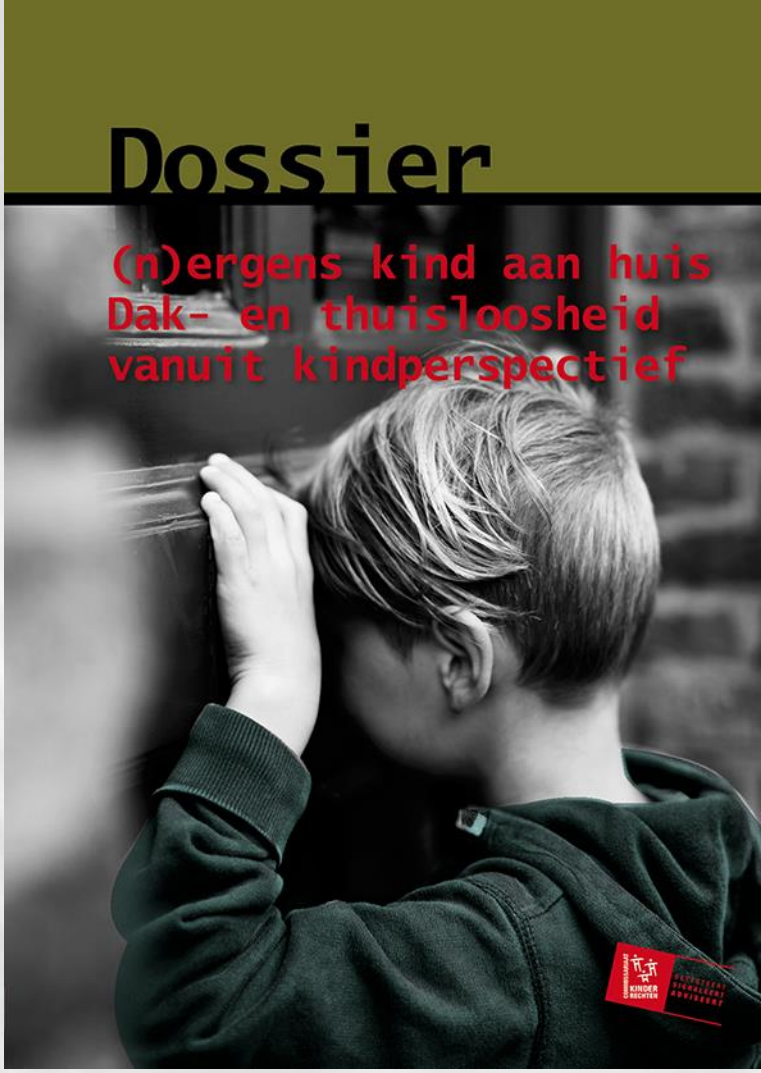
Waarom ben je dak- en thuisloos?

Wat als je dak- en thuisloos bent?

Wat zijn de gevolgen van dak- en thuisloosheid?

Wat brengt de toekomst?

Wat staat je dromen in de weg?



Wat is er gebeurd?

Waarom ben je dak- en thuisloos?





Petra

“Ik heb een invaliditeitsuitkering en zit in een collectieve schuldenregeling. Ik heb schulden omdat ik de medische kosten van mijn zoontje niet kon betalen. Mijn huurappartement wordt verkocht .Over een maand moet ik hier weg.

Het zit al bij de vrederechter. Ik wil een uithuiszettingsprocedure. Dan kan ik de tijd wat rekken en de tijd tussen hier en de vrouwenopvang overbruggen. Anders sta ik met mijn kinderen op straat. “

Sofia

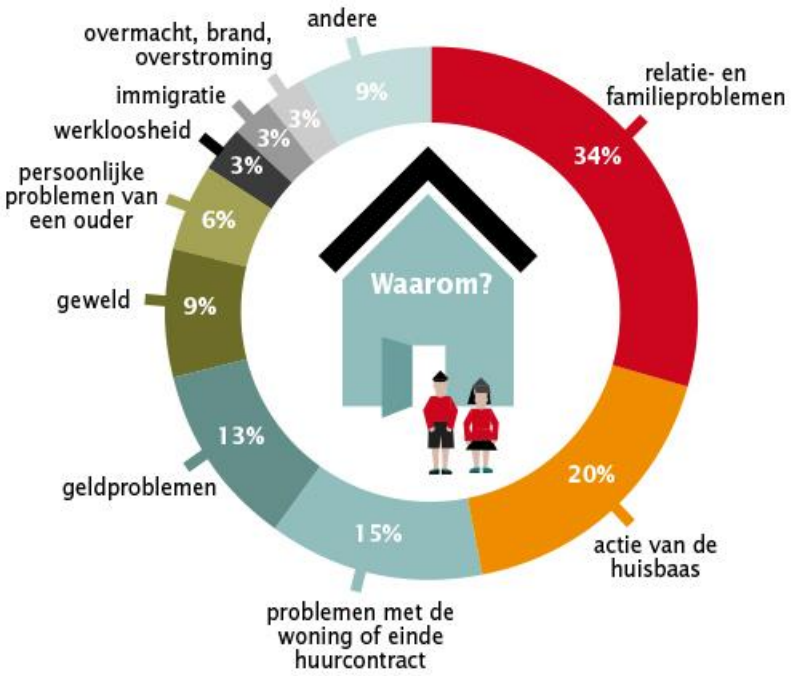
“ We zijn hier door wat er gebeurd is. Mijn papa deed mijn mama pijn. Hij sloeg mijn mama met een touw. Hij sloeg met een stoel op haar hoofd en zo. Per ongeluk heeft hij mijn arm geraakt. Die zat toen een tijd in een verband. Hij zei dat mijn mama met een andere man is, maar dat is niet zo.”

Joke



“ Ik zie mijn moeder niet meer. Ze is weggegaan van mijn vader, terwijl mijn vader ons sloeg. Hij sloot ons op. We kregen amper eten. Op een dag zei mijn broer: kom, we lopen weg. Van schrik plaste ik in mijn broek, maar we hebben het toch gedaan. We zijn naar Oostende gevlucht. We verbleven daar in een leegstaand appartement. We zijn opgepakt door de politie omdat we eten gepikt hadden. Vanaf dan hebben ze mijn broer en mij geplaatst in een jeugdvoorziening. “

Waarom verloren de kinderen van de nulmeting hun thuis?



n=1.534, verschillende antwoorden mogelijk



Wat is er gebeurd?

Werk aan oorzaken

- Armoedebeleid dat protectie-, provisie- en participatierechten respecteert
- Humaniseer aanpak schulden
- Belang van het kind uithuiszettingsprocedure



Wat is er gebeurd?

Werk aan oorzaken

- Intrafamiliale conflicten - geweld
- Uithuiszetting
- Jong en jongvolwassen: extra kwetsbaar



Wat is er gebeurd?



Werk aan oorzaken

- Intrafamiliale conflicten - geweld
  - Klachtenlijn – onderzoek 2011 – getuigenis

- Overheid doet inspanningen
  - Partnergeweld strafbaar (huisverbod dader, woning voor slachtoffer)
  - Nationaal actieplan
  - Meldpunt 1712 – CAW begeleiding – vluchthuizen
  - Protocol van moed – CO3 – Family Justice Centres



Wat is er gebeurd?



Werk aan oorzaken

- **Intrafamiliale conflicten - geweld**
  - **40.000 aangiften van partnergeweld per jaar - getuigenissen spreken voor zich**

- **Vluchthuizen – crisisopvang: wachten = geweld doorstaan**
- **Extra onderzoek naar toepassing regelgeving (huisverbod dader, woning voor slachtoffer)**
- **Family Justice centres**



Wat is er gebeurd?



Werk aan oorzaken

- **Uithuiszetting**
  - **12.958 uithuiszetting in 2014 – vierde kinderen betrokken**

- **Overheid doet inspanningen**
  - **Fonds ter preventie van uithuiszetting**
  - **Preventieve woonbegeleiding**
  - **Begeleiding door OCMW en SVK's en SHM's**



Wat is er gebeurd?



Werk aan oorzaken

- **Uithuiszetting**
  - **12.958 uithuiszetting in 2014 – vierde kinderen betrokken**

- **Preventieve woonbegeleiding**
  - **structureel uit bouwen: succesvol - 7 keer goedkoper**
  - **private huurmarkt: 79%**
  - **Wijdverspreid uitbouwen**
  - **Integraal uitbouwen**



Wat is er gebeurd?



Werk aan oorzaken

- Jong en jongvolwassen: extra kwetsbaar





Tinne

“Ik ben het gewoon om op de dool te zijn. Van mijn 6 tot 12 jaar woonde ik in een pleeggezin. Op mijn twaalfde ging ik weer naar mijn moeder. Maar dat ging niet. Eén keer werd ik zelfs thuis weggehaald door de politie. Vanaf dan heb ik zo’n beetje overal geslapen. Bij vrienden thuis, bij een mevrouw die alleen woonde. Op mijn veertiende werd ik zwanger en trok in bij mijn schoonmoeder. “

Maria

“Op mijn vijftiende ben ik verhuisd naar mijn vader in Antwerpen. Ik had veel ruzie met mijn stiefmoeder. Ik heb het CLB gevraagd wat ik moest doen. Ik wilde weg. Ik heb in verschillende jeugdinstellingen gezeten. Ik liep vaak weg. Ik vluchtte naar vrienden. Toen ik achttien was, zei de jeugdrechter dat ik kon gaan. Het OCMW regelde een hotelkamer voor mij. Ik werd zwanger. Het OCMW vond een plek in de vrouwenopvang. Ik heb in drie verschillende vrouwenopvangcentra gezeten. “

Wat is er gebeurd?



Werk aan oorzaken

- Jong en jongvolwassen: extra kwetsbaar
  - Niet alleen volwassenen of begeleide minderjarigen
  - Slaan alleen op de vlucht
  - 18 jaar jeugdinstelling

- Overheid doet inspanningen
  - Recht op jeugdhulpverlening -18
    - IJH-crisisnetwerk-CBAW
  - Recht op hulpverlening +18
    - CAW-OCMW-CBAW-BZW



Wat is er gebeurd?



Werk aan oorzaken

- Jong en jongvolwassen: extra kwetsbaar
  - Minderjarigen en jongeren blijven tussen de mazen van het net vallen: klachtenlijn – jaarverslag jongerenwelzijn

- 5de EU-Feantsa doelstelling
- Voeg een 6de doelstelling toe
- Voldoende aanbod crisisnetwerk
- Toegang tot crisismeldpunt



Wat is er gebeurd?



Werk aan oorzaken

- Jong en jongvolwassen: extra kwetsbaar

- Buddy overgang min-plus 18 j
- Zet in op BZW en CBAW
- CBAW ook voor min 17 j
- Pak tekort aan woning voor jongeren aan



Wat als je dak- en thuisloos bent?

Wat zijn de gevolgen van dak- en thuisloosheid?





Rachid

“Mijn moeder wilde me niet meer in huis. Ik heb dan drie weken op straat geleefd. Ik leefde in het park. Vrienden gaven me eten, brachten kleren. Ik ging bij hen thuis douchen. Ik heb ook twee weken in het huis van mijn vriend geleefd. Zijn ouders waren twee weken weg. Ik sliep op pleintjes of het maakt niet uit. Anderen komen je lastig vallen. Ze doen stoer. Ik laat mij niet zomaar doen.”

Tatiana

“We zijn toen bij Fatima gebleven, een vriendin hier in de stad. Ik kende haar van de vrouwenopvang. Mijn dochter en ik hebben toen twee weken bij haar gewoond. Ook hier in dit appartement heeft al eens een mama vanuit de vrouwenopvang gelogeerd.”

Wat als je dak- en thuisloos bent?

- Moeilijk parcours vooraleer ze opvang vinden: vrienden - overleven op straat
- Soms valt gezin uiteen: kind blijft bij partner– jeugdzorg
- Kinderen worden vluchteling in eigen land





Thomas

“We woonden in drie verschillende steden, dan weer in de eerste stad. Ik kwam toen in dezelfde school terug in het vijfde leerjaar. Ik kwam binnen in de klas en iedereen wist mijn naam nog. “

Shana

“Mijn eerste school was in Afrika, dan naar mijn tweede school toen we in het asielcentrum verbleven, dan in nog een andere school toen we bij mijn papa woonden. Dan naar de school bij het vluchthuis en dan naar de school van nu. Ik moet elke keer opnieuw beginnen. En ik moet dan dingen leren die de anderen al kunnen.”



Zaid

“Wij zaten in de winteropvang en nu zitten we hier (gezinsopvang). Hier gaat ’s avonds de deur niet zo snel dicht. Dan kan ik langer buiten blijven. In de winteropvang konden we ook knutselen, loombandjes. Daar is er een speelkamer en mogen we op de computer als we willen. Hier mag dat niet. “

Wat als je dak- en thuisloos bent?

- Verblijf in thuislozenzorg is niet evident: collectief karakter – infrastructuur
- Lang verblijf
- Liever verblijf in aparte woonentiteit
- Kind – tienervriendelijk?
- Niet gratis



Wat als je dak- en thuisloos bent?

Zoek lokale oplossingen

- Countert ‘vluchteling in eigen land’

- Vlaanderen en federale overheid:
  - Lokale besturen mee aan tafel
  - Financiële ondersteuning
  - Zie toe op verschillen tussen lokale besturen



Wat als je dak- en thuisloos bent?

Zoek lokale oplossingen

- **Lokale besturen:**
  - **Vlaamse troeven meer benutten**
  - **Blijf investeren in noodwoningen**
  - **Zet ‘lokale binding’ in als inclusie-instrument**



Wat als je dak- en thuisloos bent?

Kindvriendelijke opvang

- Zo kort mogelijke duur
- Alternatieven voor nacht- en winteropvang voor gezinnen en minderjarigen
- Valideer ervaring in kinderscan
- Vermijd schulden door verblijf in thuislozenzorg
- Gratis internet



Wat brengt de toekomst?

Wat staat je dromen in de weg?





Shana

“Ik wil een huis hebben, en daar de dingen doen die we willen doen. We kunnen zelf kiezen of we in de living gaan of niet. “

Ria

“Dat ik een huis heb waarin ik kan blijven wonen. Dat ik niet meer moet verhuizen. Nu moet ik voor de zoveelste keer verhuizen. Ik ben wel 22 keer verhuisd. En nu moet ik weer weg.”



Tania

“Als ik maar bij mensen ben die ik graag heb en die mij ook graag hebben. Dat is mijn droom. Om wakker te worden en niet achteruit te kijken maar te zeggen: ‘Ik ben thuis.’ Dat is alles. Meer vraag ik niet.”

Wat brengt de toekomst?

Wat staat je dromen in de weg?

- **Bescheiden woning**
- **Rust**
- **Werk en toekomst**



Wat brengt de toekomst?

Wat staat je dromen in de weg?

- **Gebrek aan middelen en startkapitaal**
- **Discriminatie op de private huurmarkt**





Mona

“Overal waar je gaat, zie je woningen, woningen. En dan zegt iedereen tegen mij: ‘Ik snap niet hoe jij niet aan een woning kunt komen. Wij zien zoveel woningen.’ Niemand gelooft je. Dokters en apothekers bij wie ik ging poetsen, zijn zelf beginnen te bellen. Zodra mijn naam en situatie ter sprake kwamen, veranderde de toon van de eigenaar. Ze zeiden: ‘Ik had nooit verwacht dat het zo erg was.”

Wat brengt de toekomst?

Wat staat je dromen in de weg?

- **Gebrek aan middelen en startkapitaal**
- **Discriminatie op de private huurmarkt**
- **Tekort aan sociale huurwoningen**
  - **31% te zware huurkost – 65%**
  - **3 jaar wachten op woning 3 kamers**
  - **Meer 90.000 gezinnen op wachtlijst**



Wat brengt de toekomst?

Wat staat je dromen in de weg?

- **Overheid doet inspanningen**
  - **50.000 woningen tegen 2025**
  - **Nieuw huurwaarborgsysteem**
  - **Geconventioneerd huren**
  - **Anti-discriminatie actieplan**
  - **Innoverende en alternatieve woonvormen**



Wat brengt de toekomst?

Wat staat je dromen in de weg?

- **Overheid doet inspanningen**
  - **Verplichte prioriteit bij SVK**
  - **Versnelde toewijzing bij SHM**
  - **Mits begeleiding jongeren toegang**
  - **Financiële tussenkomst in de huur (OCMW – Vlaamse huurpremie – subsidie)**



Wat brengt de toekomst?

- 31% te zware huurkost – 65%
- 3 jaar wachten op woning 3 kamers
- Meer 90.000 gezinnen op wachtlijst

Blijf inzetten op sociaal woonbeleid

- Slagkrachtig anti-discriminatie actieplan
- Blijf inzetten op financiële tussenkomst in de huur.



Wat brengt de toekomst?

Blijf inzetten op sociaal woonbeleid

- Blijf investeren in extra sociale huurwoningen – SVK
- Woningen met meerdere kamers
- Blijf werken aan de woonkwaliteit
- Stimuleer alternatieve woonvormen



(n)ergens kind aan huis
Dak- en thuisloosheid vanuit kindperspectief

